

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krĩraxe Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japryñ 'ã abenmã kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute Paur janor kêt. Ta ne arĩk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprĩ rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metĩndjwýnh tu amim idjarkumrêx ne apýnh pyka kunĩkôt me ja'yr ijano, ane. Ne kam prĩne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunĩkôt memã arê. Be, Metĩndjwýnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tỳx ne nêje mýjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mýjja punu ngã nhym be Metĩndjwýnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mýjja punuo bingrãho ba. Nãm ã Metĩndjwýnh umao kute nêje mýjja punuo bingrãho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apýnh mýjja'ã karõ.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarên ar iba. Metĩndjwýnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarên ar iba. Ximoxidjwý ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krĩraxe Kôritukam ar ajte amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunĩkôtdjwý Metĩndjwýnh kute ar ajo õ me ja ba ar amã ikabên.

² Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwýr

djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprÿn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apÿnh me kaprÿ djãri nhym Metÿndjwÿnh akubyn meo kÿnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metÿndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mex tire jarê. Mÿkam ne ba kum mex tire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprÿkumrêx. Ga, me kaprÿ nhym Metÿndjwÿnh kute me kunÿmã kÿnh jangjênhja pumÿ. ⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprÿ djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprÿ ja ma nhym Metÿndjwÿnh arÿm kunÿkôt akubyn ar ijo kÿnh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kÿnho ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprÿ jabej bar amikudjwa akubyn o kÿnh nhym arÿm ar ikudjwa kÿnh. Metÿndjwÿnh ta kute ar ijo kÿnh o dja bar ajte me'ôo kÿnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kÿnho ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênhkôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kÿnh bar ikÿnhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metÿndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytã. Gar kam akubyn akÿnh. Te atokryn akubyn akÿnh ne. Nâr, godja bar akubyn ikÿnh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikÿnh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akÿnh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprÿ nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprÿ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprÿkumrêx.

amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh. ⁷ Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhĩre ar, bar ar amã pykabê Adjijkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arým amikukãm itykbitkam ama. ⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibĩ. Dja me ibĩ, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrõho ba, bar arým amikanàrràm ar iba kêt ne arým tu amim Metĩndjwÿnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwÿnh dja bar tu amim kamnhĩx tÿxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytàr. Ar ityk pymatijabê ar ipytàr ne kute kubê ar ipytàr rã'ã. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytàr rã'ã ne, ane. ¹¹ Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwÿnhmã ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arým ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩnho akumex ne ar ikôt Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹² Wãkam me kwÿ ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tẽn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bôx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijêxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwÿnh mexo

imex ne mekam ar iba. Metĩndjwỳnh kôt ijêxnhĩ kêt-kumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ba memã ijêx kêt. Nàr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêt-kumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arỳm amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwỳnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhym be, Metĩndjwỳnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arỳm ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarên amikam ikĩnhkumrêx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarênhdjwỳ. Djãm ikabên krãptĩ? Kati. Ba ikabên pỳnh ne arên 'ã pi'ôk no'ôk gar arỳm omũn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akĩnhkumrêx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyræk. Dja Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bôx ba ar akam ikĩnhkumrêx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhỳrkam ne ba bit tẽmbê ar awỳr itẽm ne ibôx ne ije ar amã arênh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamênhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibôx ne ije ajte ar amã arênh gar ajte o amũ amikamênhmã. ¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrêx 'ỳr bôx. Krĩrخبê Kôritukam me'ỳr bôx ne mekam ar iban amũ pykabê Mateni'ỳr tẽ. Ne kam Mateni kurũm akubyn tẽn ajte mekam bôx. Nhym kam ajte amũ pykabê Djudêja'ỳr itẽm kadjy godja me ikôt o kangõ ba arỳm 'itỳx ne tẽ. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhym

be, kati. Ar akam ibôx kêt. ¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibôxmã ne arĩk ikabẽn dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kudjwa ikabẽn amãnhkrut ne ar amã,

—Nà. Dja ba ar awỳr bôx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ỳr ibôx kêt, ane? Kati. Ikabẽn amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute kabẽn pỳnh ne arẽn h ba ije kudjwa ikabẽn pỳnh ne arẽn. ¹⁹ Bamẽ Xibanumẽ Ximoximẽ ne bar kàj bê ar amã,

—Metĩndjwỳnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrẽx nhym arỳm ar apytà, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytàr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrẽx nhym mrãmri arỳm ar apytàrkumrẽx. ²⁰ Metĩndjwỳnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ì ar amã apỳnh mỳjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ì ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mỳjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabẽn pỳnh ne arẽ. Kabẽn pỳnh ne arẽ gwaj arỳm mar pỳnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arẽnhkumrẽx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bakam kĩnhkumrẽx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã tỳx jangjênh. Ar bamẽ ar gamẽ kute gwaj bamã tỳx jangjênh gwaj tu amim mar tỳxkumrẽx ne 'ã badjukanga kêtumrẽx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mỳjja 'ã aminhidji nhôr nhym arỳm amirĩtkumrẽxja pumũ. Gwaj badjwỳ arỳm ne gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm

gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam arÿm amikam Karō man amim,

—Mrāmri ne Metīndjwÿnh arÿm ijo krakumrēx. Ga, arÿm kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arÿm kuma. Arÿm Metīndjwÿnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mÿjja rÿnh nhōrmān kute kukām memā kryre nhōrja pumū. Nhyim me amim kryre jamÿn arÿm amiwÿr rÿnh kamnhÿxkumrēx. Gwaj badjwÿ Metīndjwÿnh arÿm gwaj bamā Karō jano nhym arÿm gwaj bajo ba. Gwaj kam arÿm amim,

—Ga, Metīndjwÿnh arÿm kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arÿm baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metīndjwÿnhkôt batīn rā'ā: rā'āja markumrēx ne amiwÿr kamnhÿxkumrēx.

²³ Amrēbê ne ba pi'ôkkam ar amā me'ō jaxwe jarē. Me'ō jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhym arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar awÿr bôx ne ren arÿm 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadjā. Ije ar amā akaprī jadjār karō ne ba on ajte Kôritukam ar awÿr ibôx kêt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrēx. Metīndjwÿnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijêx nhym ren ajmā ijon. Mrāmri ne ba ar amā amikôt amijarēnhkumrēx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwÿr djwÿnh Jeju marmā ne bar ar awÿr ibôxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwÿr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kāmā akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje

tu amim markumrēxmā. Tām dja ar ajaxwebê ar amā tỳx jadjà gar mā kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprī karō ne ba amim,

—On me'ỳr itēm prām kêt. Nok ba ren me'ỳr bôx ne ren memā kaprī jadjàr mex ne, ane. ² Nã bām ren ar amā kaprī jadjàr mex nhym mỳj me'ōja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³ Kam ne ba amrēbê amikukām ar amā pi'ôk no'ôkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutêp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awỳr itēm ne ibôx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo kīnhmā ne ba bit tēmbê ar awỳr itēm ne ar awỳr ibôxmā nhym ren ate ar akwỳ imā idjumar punu jadjà. Ar akwỳkam idjumar punu karō ne ba amrēbê amikukām ar amā pi'ôk no'ôk ne. Nã bām ar amexkam amakbê amim ar akunī kamnhīx ne. Ba ar awỳr bôx gar iro'ã akīnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhīxkumrēx ne. ⁴ Nã bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjwỳnhbê itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amā ar akaprī jadjàr kadjy ne ba ar amā pi'ôk no'ôk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imā ar ajabê:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrēbê amikukām ar amā pi'ôkkam ane.

Me kute me'ō axwe maro biknor'ã kute memā karō.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrēbê pi'ôkkam ar amā me'ō jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imā ikaprī jadjà? Kati. Ar gadjwỳ ne ar akunīmā kaprī jadjà. Ba ar amā iprīren ar amā me'ō jaxwe jarē. ⁶ Aje, kwārīk

wānh ajte ijukri me'ōjamā kaprī jadjār kêt. Mrāmri amrêbê me'ōja axwen kam arým kaprīre. Ar akrāptī arým axwe pānh kum kaprī jadjà. Jao dja gar krāta. Kwārīk wānh ajte kum kaprī jadjār kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'ōja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gê akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprī jadjār rā'ā nhym ren kaprībê te amijo anen arým rerek mex ne. ⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabêkumrēx, ane. Dja gar kum ane gê on kaprī kêt.

⁹ Be, ije amrêbê ar amā ikabēn'ā pi'ôk no'ôkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'ôk no'ôk. Ije 'ā pi'ôk no'ôk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gê ar iman goja ikabēn kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'ôk no'ôk. ¹⁰ Godja gar me'ō axwe'ōo abiknor jabej ba badjwỳ arým axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'ōja axwekumrēx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne. ¹¹ Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ā nhym ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹² Be, ba amrêbê krīraxbê Krôwadji'ỳr tēn 'ỳr bôx. Ije kàj bê memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadji'ỳr tēn 'ỳr bôx. Ne kam memā Kritu jarē nhym kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memā kikre'ā ijê djà'ā rēnh ne memā, “Ajrā amrē wadjà”, anhyr pyrāk.

¹³ Nām me ā kum Kritu'ā ujarēnh ny kīnho ane. Me

te kum kīnh ba idjumar punu rā'ã ne. Nã bãm kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arým amũ pykabê Mateni'ÿr Xitu jabej tẽ.

Me kudjÿ djào me kurwÿk mōrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metĩndjwÿnhmã ar amikĩnh jarẽ. Mÿkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikĩnh. Ikĩnh kute mrãmri ne me kute me kurê djwÿnh'ÿr meo ban kute 'ã àprãrn akubyn õbikwa tẽpo ban kurwÿko pôx ne kĩnhja pyrãk. Nãm ã Kritu kôt amijo ibakam ikĩnho ane.

Ga, me krãkamngõnh krãptĩ: akubyn kurê djwÿnh kurũm ban kurwÿko pôx nhym me kute kukãm prykôt pidjôrã rẽnh ne kute kudjÿ djà kudjÿ tÿx bôr nhym kudjÿ:ja pumũ. Nhym kam ardjành me kunĩkôt prõt ne kute me kunĩo bikamÿr ja pumũ. Ar badjwÿ ne bar pyka kunĩkôt Kritu'ã memã idjujarẽnh iba nhym me arým pyka kunĩkôt 'ã idjujarẽnh ma. Kritu ta kute kudjÿ djà mextire pyrãk bar me kunĩmã 'ã ajarẽ.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arým Metĩndjwÿnho kĩnh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjÿ djà mextire bôr nhym ardjành 'ÿr àbir nhym kute bãrn kĩnhja pyrãk. Nã bãm ar ã kum anen kam arým me jamãdjwÿ ã ane. Metĩndjwÿnh kute amim me utàrjamẽ kute me kangajamẽ amẽ me jamã ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyrãk ne memã Kritu'ã idjujarẽnh iba.

16 Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarēnhja kīnh kêt. Ar ije mỳjja kudjỳ mextire ja pyrək me kum kīnh kêt. Metīndjwỳnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djəkam biknor ja kadjy ne me kum kīnh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarēnhja kīnh. Ar ije mỳjja kudjỳ mextire ja pyrək me kum kīnh. Metīndjwỳnh kôt me tīn ne ar ba kadjy ne me kum kīnh. Be, mỳj me'õ ta ne àpēnh djà ja kadjy tỳx? Kritu'ã ujarēnh kadjy tỳx. Djām ar ba? Arkati. Nhym be, Metīndjwỳnh ne ar ijo ban ar imã tỳx jangij bar me kunĩmã 'ã idjujarēnh ar iba. 17 Nhym kam me krăptĩ kute arĩk Metīndjwỳnh kupa'ã kabēn jarēnh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arēnh ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metīndjwỳnh kukwakam katàt arēnhkumrēx. Metīndjwỳnh ta ne ar ipumũnho nhỹ. Ar ije kupa'ã arēnh nhym kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katàt arēnh ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katàt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarēnh kêt.

1 Djām mrãmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kêt. Djã ne bar me kwỳ kudjwa memã, nàr kon ar amã,

—Memã ar imex'ã pi'òk no'òk ne ar imã angã bar memã o tēn o bôx. O bôx gē me arēn arỳm ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amã pi'òko tēn o bôx gar arēn kôt arỳm ar imex man ar amã ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imã imex'ã pi'òk no'òk prãm kêt. Me kwỳ ne me mrãmri kum amimex'ã

pi'ôk no'ôk prām̄kumrēx. Nhym be, ar ba ne bar imã prām̄ kêt.

²Mÿkam ne ar bajbit ar imã amimex'ã pi'ôk no'ôk prām̄ kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'ôk no'ôk pyrāk. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarē gar ar idjô'ã 'ÿr amijo akēx. 'ÿr amijo akēx nhym arÿm ar ajo mex ne. Ar idjô'ã ne gar amex. Nhym kam me kunī kute ar idjô'ã ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwÿ ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ã pi'ôk no'ôk pumūnh pyrāk. Tãm ne bar kuman ar amã,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'ôk no'ôk pyrāk, ane. Ar badjwÿ ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arÿm imã ar ajabê:ê. Me kunī ne me kute ar amar.

³Kritu ta ne ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Nãm ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ôk no'ôk pyrāk. Ar ba ne bar amã Kritu'ã ajarē gar arÿm tu amim markumrēx. Nhym kam arÿm ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Ga, Metīndjwÿnh Karō tīn ne ar baja ne kute ar amã ajamak bônh gar adjumar djà nyja pumū. Kritu ne Karōo ar amã ajamak bô. Ga, me bakukāmāre kute mÿjja tÿxo kēnpō'ã no'ôkja pumū. Djām ã Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amã Kritu'ã ajarē gar arÿm tu amim markumrēx ne arÿm adjumar djà ny.

⁴Ar ba ne bar ar amã arē nhym Kritu arÿm ar ajo mex. Tãm ne bar ije markumrēx nhym mrāmri Metīndjwÿnhdjwÿ kute ar imar. ⁵Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhÿro iba? Kati. Metīndjwÿnh ta ne ar imã 'ã karō bar arÿm ar amã

Kritu'ã ajarẽ nhym kam ta arým ar amã ajamak bô.

Metĩndjwýnh kute Kritu'ã kabẽn ny jarẽnh mãmdji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjà bar memã arẽnho iba. Metĩndjwýnh ne kute Kritu'ã kabẽn ny jarẽnh mãmdji bar arým kuman memã arẽnho iba. Djã nã bãm Môjdjê kudjwa memã kabẽn'ã kẽnpoti no'ók tũmja jarẽnho iba? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ne bar memã arẽnho iba. Mýkam ne bar memã kabẽn tũm jarẽnho kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarẽ nhym ren me te: kute katàt kôt amijo ba prãmje ne ren ta amikôt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arým pãnh me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, kati. Bar memã Metĩndjwýnh Karõ jarẽ nhym me arým maro ba nhym ta arým katàt meo ba. Nhym kam me arým Karõkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kẽnpotikam kabẽn jarẽnho ba nhym me arým mar kajgon ta amikôt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arým akuno. Metĩndjwýnh mýjja týxo kẽnpoti týx no'ók ne. Nhym kam Metĩndjwýnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjênh ne arým kẽnpoti mýn memã o bôx. Ne kam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho dja nhym kabẽn me:xkumrẽx nhym me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ãno ãm ne omũnhmã. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã ne Môjdjê nokre jadjênh nhym me te kute omũnhmã. Nhym kam adjênh apêx tẽ:n arým tu apêxkumrẽx. Nhym Metĩndjwýnh kute Môjdjêmã kabẽn jarẽnho tũmjadjwý. Djãm me kute kabẽn tũm kôt katàt amijo bamã? Kati. Me ta te: katàtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhym be, Metĩndjwỳnh Karõ ne gwaj bamã kabẽn ny jarẽ. Kute gwaj bamã arẽnh ja ne mexo kute Mõjdjê kabẽn tũm jakrenh mex ne. ⁹ Djãm Metĩndjwỳnh kute Mõjdjêmã kabẽn jarẽnh tũm punu? Kati. Mexkumrẽx. Nhym be, nãm me te memã Mõjdjê kabẽn tũm jarẽ nhym me axwe rã'ã ne. Me ta amikõt axwe rã'ã ne. Axwe rã'ãn kam pãnh arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, gwaj Karõ kabẽn ma nhym arỳm gwaj bamã tỳx jadjà gwaj arỳm katàt kõt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwỳnh Karõ kabẽn nyja arỳm mexo Mõjdjê kabẽn tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabẽn nyja kute tũmja jakrenh mex nhym tũmja me arỳm kute kum kĩnh kêt pyræk. ¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêt mã. Nhym be, pãnh kabẽn nyja dja me mar rã'ã ne kõt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karõ kabẽn ny mar rã'ãn tu amiwỳr kute mỳjja jarẽnhja kamnhĩxkumrẽx ne irãri memã kabẽn ny jarẽho amirĩtkumrẽx. Nhym be, Mõjdjê ta ne kubêkào aminokre'ã pro. Metĩndjwỳnh mexo uma djô'ã nokre jadjênh ne kam mebê idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ã pro. Nhym kam adjênh arỳm apêx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjô'ã Metĩndjwỳnh kabẽn tũm jarẽ:. Ne akati jakam kute arẽnh rã'ã ne.

Nhym be, me kam amakkre kêt tẽ:n amakkre kêt rã'ã. Akati jakam me amakkre kêt rã'ã. Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã prokam baje mỳjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebê idjaerdjwỳ ne me kute Metĩndjwỳnh mar ngrire. Nhym be, me kwỳ arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban arỳm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã pro kêtkam baje mÿjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebê idjaer kwÿdjwÿ ne me Metĩndjwÿnh mar rũnh. Nãm me Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh mar rũnh ne. Nhym be, me kute Bẽnjadjwÿr djwÿnhkôt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwÿnh mar kryre. Me amakkre kêtkam.

¹⁷ Be, Bẽnjadjwÿr djwÿnhjabê ne Metĩndjwÿnh Karõ. Bẽnjadjwÿr djwÿnh Karõ arÿm gwaj bamê amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

—Ba katàt Môjdê kabên man kôt ar amijo iban arÿm Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿro baba? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêt. Metĩndjwÿnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pro kêtkam kute mÿjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwÿ baje Bẽnjadjwÿr djwÿnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mÿjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwÿ ã Metĩndjwÿnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arÿm kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyræk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arÿm amikôt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arÿm bamexo amũ amikamên arÿm ta mexo bamex ne. Mÿj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwÿr djwÿnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memã Kritu'ã ujarênh'ã amijarênh.

A Kô 1.12; Tex k 2.1

¹ Metĩndjwÿnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Kritu'ã ujarēnh nyja jarēnho aba, ane. Kam ne bar arÿm memã arēnho iba. Djã ne bar memã arēnh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arēnh'ã idjukanga kêt-kumrēx ne memã arēnh ar o iba. ² Djã ne bar memã arēn ate mebê amipdjun mebê mÿjja kupēnho iba? Kati. Amrēbê: ne ba mebê amipdjun mebê mÿjja kupēnhja kanga. Djã ne bar ari memã ijêx ne me noo ibiknoro iba? Nār ijêxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metĩndjwÿnh kabēn kupa'ã memã mÿjja kwÿ jarēnho iba? Arkati. Ar ba ne bar katàt memã arēnho iba. Ar ije memã Kritu kabēn jarēnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katàt ar amijo iba. Metĩndjwÿnh ta ne kute ar ipumũnh. Bar katàt ar amijo iban kam katàt memã arē nhym me arÿm amim,

—Nà. Nãm ar katàt me bamã arēnhkumrēx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwÿ arÿm ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnho iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrãmri, me kwÿ biknor prãmjabê bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pron mÿjja pumũnh kêtja pumũ. Mÿjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwÿ mebê ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴ Kritumē Metĩndjwÿnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrĩre? Kati. Ar umao kute aben pyræk. Me kum amē ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrãmri ne memã irã djà pyræk. Gwaj baje amim Kritu markam

gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mỳjja kunĩ pumũnh mex pyræk. Nhym be, nã bãm ar me bi-knor prãmmã ujarẽnh ny jarẽ nhym mebê bipdjur nhym me kute anim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mỳjja pumũnh kêt pyræk, ne te: kute marmã. Me kum Metĩndjwỳnhkumrẽx kĩnh kêtja nhõ metĩndjwỳnh, Xatanaj ne arỳm memã amakkre kêt jadjà nhym me arỳm ajbit maro ba. Nhym kam arỳm mebê Kritu'ã ujarẽnh nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarẽnh nyja mebê bipdjurkumrẽx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu anim ar imarkumrẽx bar kam arỳm ar apytã, anhỹro iba? Kati. Bar kàj bê memã kum,

—Jezu Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Tãm dja gar tu anim markumrẽx nhym arỳm ar apytã, anhỹro iba. ã Jejumã ar idjàpênh kute anhỹrkam ne bar ar amã idjàpênh ar iba.

⁶ Be, adjàkamã Metĩndjwỳnh ta kabẽn ne,
“Akamàt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamàt kurwỳ”, ane.

Ga, a'u kute mỳjja kunĩ kurwỳkam mỳjja kunĩ arỳm memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne arỳm gwaj bamã bajamak bô gwaj arỳm Kritu mar mex ne. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arỳm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrẽx gwaj arỳm 'ã ujarẽnh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arỳm Metĩndjwỳnh mar. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngônh pyràk nhym Metĩndjwỳnh mekamỳr.

A Kô 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrāmri ne ngyo ngônh pānh ngrire pyràk. Gwaj bapānh ngrire. Te gwaj bapānh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwỳnh nhỹ. Metĩndjwỳnhbê kumkati nhỹ. Mỳj kadjy ne gwaj bakam nhỹ? Bir, Metĩndjwỳnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arỳm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arỳm Metĩndjwỳnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhỹ.

⁸ Ar ije ngyo ngônh pānh ngrire pyràk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mỳj godja bar amijon? Mỳj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhym me arỳm pyka'ã ar imê bar nō. Djãm kam bar arỳm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn pyma. Kute mrāmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkôt me kute bĩn pyma pyràk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn pyma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arỳm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrāmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utàr ar o ba, ane.

11 Bar Jejumã idjapênh ar iba nhym akati kunĩkôt me ar ibĩn pyma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arỳm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utàro ba, ane. 12 Me kute ar ibĩn pyma bar itĩn rã'ã. Gar kam arỳm ar ipumũn arỳm tu amim Jeju markumrêx ne arỳm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

13 Kam ne me amrêbê: memã kum,

“Ba ne ba tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Ne kam arỳm memã arênhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ar badjwỳ ne bar tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne kam memã arênhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn pyma bar tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne mã memã arênh ar o iba.

14 Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mỳj dja bar kam ikute? Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwỳ ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arỳm amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx.

15 Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn pyma. Bar itokry ne ikaprĩre maro iba. Mỳj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metĩndjwỳnh mã kum ar ikaprĩ bar mã memã Kritu jarênhõ iba. Gar kam arỳm ar ipumũn arỳm Metĩndjwỳnh djukaprĩ: man kam arỳm akĩ:nhkumrêx. Akĩ:nhkumrêx ne kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhỹro aba. Nhym gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arỳm kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Ne kam

tu amim markumrēx ne adjw̄nhdjw̄y kī:nhkumrēx.
Kī:nhkumrēx ne ar̄ym kum,

—Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx,
anh̄yro ba. Dja me krāptī: kum amikīnh jarē nhym
Metīndjw̄nhdjw̄y ar̄ym kīnhkumrēx. Ja kadjy bar
itokry o iba.

16 Dja me krāptī: kum amikīnh jarē. Bar
amikukām ja man mā kam ikīnh nhym kam ar̄ym
irerek iw̄yr bōx kêt. Memā ar idjujarēnhkôt bar
itokrymē ikaprī maro iba. Maro iba: nhym ar̄ym
ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhym be, djām kam ar
irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mā
ikīnh ne mā 'it̄yx ne. Akati kunīkôt mā 'it̄yx ne.

17 M̄yj ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'it̄yx ne?
Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rā'ā rā'āmā? Kati.
Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar
Metīndjw̄nh'yr tēn bōx ne ikīnhkumrēx. Djām kam
ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā:
rā'ā ne. Jakam ar ikaprīre. Metīndjw̄nhkôt dja bar
ikīnhhti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'it̄yx
ne.

18 Djām gwaj baje m̄yja pumūnhja ne bar kôt
ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry
ja nār ar ikaprī ja djām kôt ne bar ijamak bēn?
Kati. M̄yja pumūnh kêt kôt ne bar ijamak bēn
'āno dja. Gwaj baje m̄yja pumūnh ja dja ī kêt ne.
Nhym be, gwaj baje m̄yja pumūnh kêt ne rā'ā: rā'ā
ne. Metīndjw̄nhkôt ar baban bakīnhhtire ja ne baje
omūnh kêt rā'ā. Kàjkwakam ō m̄yja baje omūnh kêt
rā'ā. M̄yja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije m̄yja pumūnh
kêt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh
ne mā 'it̄yx.

5

Atemã me ĩ ny'ã ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhĩ ja kute mrãmri ne kuběkàtio kikre pyræk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhĩ kute kuběkàtio kikre pyræk ja kam nhỹ. Ga, me kute tēmbê kuběkàtio kikre ngrānhja pumũ. Gwaj badjwỳ gwaj on ty. Nhym be, arỳm gwaj batykkam gwaj arỳm Metĩndjwỳnh'ỳr tēn arỳm atemã banhĩ ny. Metĩndjwỳnh dja gwaj banhĩ ny nhipêx gwaj kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tām ne bar ije markumrêx. Gwaj banhĩ ny ne kute gwaj banhũrkwã ny pyræk.

² Dja gwaj kàjkwamã tēn arỳm banhĩ ny. Kute mrãmri ne me kute kuběkà tũmo pôx ne ny jangjēnh pyræk dja gwaj banhĩ ny. On jakam gwaj bamã banhĩ ny prã:m. Gwaj banhĩ ny prãmje kam ama:n kam amakbê bakangāngã. On gwaj banhĩ ja katyk ne tokry djaje bakangāngã. ³ Gêdja gwaj arỳm kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwỳnhbit ar baba kêt. Gwaj banhĩ:ĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kuběkàtio kikre pyræk ja, gwaj kam ar babari bakangāngã. Batokry djaje bakangāngã. Djām on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arỳm batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwỳnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mỳjja rũnh nhõrmãn kukãm kute mỳjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre

jamÿn arÿm amiwÿr mÿjja rÿnh kamnhÿxkumrÿx. Gwaj badjwÿ. Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm gwaj bajo ba gwaj arÿm amim,

—Ga, Metÿndjwÿnh arÿm kute imã karõ janorja pumÿ. Ga, arÿm kute ijo baja pumÿ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arÿm baje mrãmri ja markumrÿx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metÿndjwÿnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrÿx ne amiwÿr kamnhÿxkumrÿx.

⁶ Ar ije itÿn markam 'itÿx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'itÿx rã'ã. Jakam ne bar arek inhÿ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bÿnjadjwÿr djwÿnh'ÿr ar ibôx? Kati. 'ÿr ar ibôx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djãm jakam ne bar Bÿnjadjwÿr djwÿnh pumÿnhbê ar iba? Kati. Te ar ije omÿnh kêt bar tu amim Bÿnjadjwÿr djwÿnh markumrÿx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'itÿx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bÿnjadjwÿr djwÿnh'ÿr tÿn bôx ne kôt ar iban ren ikÿ:nhkumrÿx. Ba ren ar on tyn inhÿja kangan ren arek Bÿnjadjwÿr djwÿnhkôt ar iba. Ne kam ren ikÿ:nhkumrÿx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhÿ ja'ã ar iba jabej bar Bÿnjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kÿnh kadjy amima. Nãr bar ityk ne kàjkwamã itÿm jabej bar Bÿnjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kÿnh kadjy amima. Ar ije o kÿnhmã ne bar kum idjãpênh ar iba.

¹⁰ Mÿkam ne bar ije o kÿnhmã? Bir, dja Kritu kàjkwakam krÿ djãkam gwaj bamã nhÿ. Gwaj kam arÿm 'ÿr bôx ne kabem dja nhym arÿm gwaj

bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nàr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prïne amikôt kum amijarē nhym kam arým gwaj bakunĩmã o pãnh. Apýnh gwaj banhĩ djàri gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katàt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamã o pãnh mex. Nàr ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamã o pãnh punu.

Metĩndjwýnh kute me kunĩo òbikwao ãm.

A Kô 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunĩmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu'ýr amijo akẽxmã me 'wýro iba ne me axwe nêje ar me kukràò iba. Bẽnjadjwýr djwýnh pyma: bar arým kuman arým nêje ar me kukràò iba. Ne katàt ar amijo iba nhym Metĩndjwýnh prïne kute ar imar. Ar gadjwý ar aje ar imar jabej ne aje amim,
 –Mrãmri ne Paur ar katàt kute amijo bakumrẽx, anhýr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

–Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarẽnho ba, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. Wãkam me kwý ta amimexo amran ar amã,

–Ba ne ba Kritu'ã idjujarẽn mexkumrẽx. Me kum ikĩnhkumrẽx, anhýro ba. Djãm mrãmri ne me kabẽn mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabẽn kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarẽn memã kum,

–Paur ar kute katàt ar imã arẽnkhkumrẽx. Paur ar kute katàt Metĩndjwýnh kabẽn marn kôt amijo bakumrẽx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arým pijàm ne.

13 Djām mrāmri ne bar we ajbān ar amā amijarē? Nà. Kwārīk wānh rā'ā. Bar we ajbā. Metīndjwýnh kadjy ne bar we ajbā. Nàr, djām mrāmri ar ikrā mex ne katàt ar amā amijarēnhkumrēx? Metīndjwýnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metīndjwýnh mar kadjy ne bar katàt ar amā amijarēnhkumrēx.

14 Kritu kum gwaj bajabê:ê. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwý bamā Kritu jabê:n arým 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrônho ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwý gwaj bamā batyk pyma kêt. 15 Gwaj bakunī pānh tykkam mýj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwýnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

16 Arým gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metīndjwýnh kīnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhjukri amidjan kam arým ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrēbê ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arým aminhjukri amidjan kam arým ije mar punu kêt.

17 Bir, mýj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arým umar djā ny. Amrēbê ne me mýjja tūm kôt ar amijo ba. Ne jakam arým kute mýjja tūmkôt amijo baja arým krātan arým mýjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arým mrāmri prīne

umar djà nykumrêxja pumũ. Bar aminhijukri amidjan arým kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metĩndjwýnh ta ne arým prĩne meo ny. Gwaj badjwý ne gwaj amrêbê Metĩndjwýnho bakuré djwýnh nhym ta arým gwaj bajo nyn gwaj bajo ôbikwa. Jeju Kritu arým tyn akubyn tĩn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým gwaj bajo ôbikwa. Gwaj bajo ôbikwan arým me'ã gwaj bamã karõ. Gwaj baje memã 'ã badju-jarênhmã gwaj bamã karõ. Gwaj kam arým memã kum,

—Ga me aje Metĩndjwýnho akuré djwýnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým me ajo nyn me ajo ôbikwa. Nã gwãm ã memã anhýro baba. ¹⁹ Metĩndjwýnh ta ne me kunõ ôbikwao dja. Kritu arým tyn akubyn tĩn ne nhym me arým tu amim markumrêx nhym kam arým meo ôbikwa. Meo ôbikwan arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Nhym arým ar imã Kritu'ã ujarênhja jarê. Bar memã 'ã ajarên memã kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým me ajo nyn me ajo ôbikwakumrêx, ane. Tãm ne bar memã arênhô iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabênkôt memã idjujarênh ar iba ne Kritu kukwakam 'ýr ar ajwýro iba. Ar aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxmã ar ajwýro iban ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým ar ajo ôbikwa, anhýro iba. Bar 'ýr ar ajwýro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwýr me 'wýro ba pyræk.

21 Kritu amikam axwe 'ō mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhyim be, Metĩndjwỳnh arỳm kum axwe jarẽ. Nhyim mỳj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nãm kum gwaj bajaxwe pro jarẽ nhyim arỳm kute ta mãn axwe djwỳnh pyræk. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm pãn̄h gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Gwaj tu amim Kritu markumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arỳm Metĩndjwỳnh jaxwe kêtõ bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo õbikwakumrẽx.

6

1 Metĩndjwỳnh kêt ne bar idjapênh ar iba. Kam ne bar arỳm ar amã arẽ. Metĩndjwỳnh ne tu kum ar akaprĩ:kumrẽx* ne ar amã ar ajamak bõ gar arỳm amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrẽx ne kwārĩk wãn̄h 'ã adjukanga kêt. 2 Mỳkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bakukãmãremã kabẽn ne memã kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imã amijarẽ ba arỳm me ama. Imã me akaprĩkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytàr. Ba me apytàn arỳm me ajo djuw mex.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh gwaj bakukãmãremã ane. Bad-jwỳ kêt ar amã arẽ. Mytja tãm̄kam Metĩndjwỳnh kum ar akaprĩ. Akati jakam kute ar apytàr. On 'ỳr amijo akẽx. Kwārĩk wãn̄h 'ã adjukanga kêt.

* **6:1** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim pãn̄h kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêt̄mã nhyim arỳm ta kum ar akaprĩ.

Paur kute apÿnh kaprĩ djàri'ã amijarënh.

Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mÿkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arÿm ajmã ikute. Nhym kam ren me'õ arÿm ijã,

—Djãm Metĩndjwÿnhmã ar àpênh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'õ ren ar ijã anen ren arÿm Metĩndjwÿnh bê amijo akëx. Me'õ kute Metĩndjwÿnh bê amijo akëx karõ ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. ⁴ Ne ar imrãnh kunĩkõt katàt Metĩndjwÿnhmã idjàpênhkumrëx nhym me kunĩ kute kõt ar imar.

Katàt kum ar idjàpênhkam te apÿnh ar ikaprĩ djàri ar ijo ba bar kum idjàpênh'ã idjukanga kêt.

Ne ajte apÿnh itokry ma.

Ne ajte imã mÿjja prãm ne inhõ mÿjja kêt.

Ne ajte apÿnh mÿjjakam itĩn prãm.

⁵ Katàt kum ar idjàpênhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprêprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krãptĩ: ar ikam àkrên ar ikam kangao kumex.

Bar apÿnh idjàpênh tÿxo prĩne amidjôm ne.

Ne ajte apÿnh idjàpênh'ã ino tÿx ne inhõt kryre nhym arÿm akati.

Bar ajte Metĩndjwÿnhmã amijajburo iba. Katàt kum ar idjàpênhkam bar ã ane.

⁶ Ne ajte kam prĩne amijaxwe nêje amijãno dja.

Ne ajte prĩne mÿjja mar mexkumrëx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmãn ajte akubyn amijã ingryk nê.

Ne kum ar idjàpênhkam ajte imã me kaprĩ.

Nhym Metĩndjwýnh Karõ ajte ar ijo ba bar mrãmri
imã me abêkumrêx.

⁷ Ne ajte katàt memã ikabên jarênhkumrêx
nhym Metĩndjwýnh ajte ar ikôt àpênh tỳx.

Kum ar idjâpênhkam bar amijãno djan katàt ar
amijo iba. Ga, krâkamngônh kute kàxo
kubêkà jangjênh ne kute kurê djwýnhbê
amipytârja pumũ. Ar badjwý ne bar inhõ
kàxo kubêkà jadjâr mãn prabê amijãno djan
katàt ar amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe
jarênh karõ ne bar amijãno dja.

⁸ Nhym me ajte kum ar ikĩ:nhkumrêx. Djãm kam
ar ije amidjwýnhbit mar ne Metĩndjwýnhmã
idjâpênhmã kanga? Kati. Bar mã kum apê.

Nhym me ajte te mebê ar ikurê bar mã kum apê.

Nhym me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Djãm ar wã mex got? ane bar mã Metĩndjwýnhmã
apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Me kum ar kĩ:nhkumrêx, ane bar mã kum apê.

Nhym me ajte te ar ijã,

—Nãm ar ta amijo Metĩndjwýnh maro ba. Nãm
ar memã 'êx ne me noo biknoro ba, ane.
Nãm me te ar ijã ane bar katàt kum
idjâpênhkumrêx rã'ã.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krãn ba nhym
Metĩndjwýnh kute ar imarkumrêx. Nhym õ
me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhym me ajte kute ar ibĩn pyma. Te ar ibĩn pyma.
Ota, ar itĩn rã'ã.

Nhym me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar
ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprĩ:ren ikaprĩ japôkmã mã ikĩnh.

Ne ajte ar inhõ mỳjja kêt. Te ar inhõ mỳjja kêt bar memã Kritu'ã idjujarênh ar iba nhym me arỳm tu amim markumrêx. Me krãptĩ ne me tu amim markumrêx ne arỳm kôt Kritu nhõ mỳjja kume:xo õ mỳjja.

Te ar inhõ mỳjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arỳm Kritukôt ar inhõ mỳjja kunĩ.

¹¹ Krĩraxbê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênho amirĩtkumrêx. ¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptàn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramãn prãbê bar ar amã ikabên. Ar gadjwỳ dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarênh ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ã kute memã karõ.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumũ. Mry kute aben pyrãk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwỳ ar aje me'õo anhikjêmã me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwãrĩk wãnh me'õ kute Jeju mar kêtõ anhikjê kêt ne ro'ã adjãpênh kêt.

Djãm me axwemẽ me axwe kêt kute aben pyrãk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umẽ akamãtmẽ ro'ã ba kêtja pumũ. Apỹnh ne ba. Ar gadjwỳ ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kĩnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kĩnh. Djãm ro'ã ar adjãpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumẽ Berij axikôt kabên? Kati. Ar apỹnh kabên. Berij nhidji 'õdjwỳbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwỳ djãm me kute amijo ba

kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim Jeju mar katàt ar amijo ba. Nhym be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apÿnh ba.

¹⁶ Djām Metĩndjwÿnh nhō kikretikam me kute kum amijarēnh kadjy apÿnh mÿjjao metĩndjwÿnh karō nhipêxja krī? Djām Metĩndjwÿnhmā ja mex? Arkati. Me kute kam Metĩndjwÿnhmābit amijarēnhmā. Gwaj badjwÿ. Djām gwaj baje Metĩndjwÿnhmā amijarēnh ne jām mÿjjao metĩndjwÿnh karō nhipêxmā amijarēnhmā? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mÿjjao metĩndjwÿnh karō nhipêxmā amijarēnhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mÿjjao metĩndjwÿnh karō nhipêxmā amijarēnh kêt mā. Ga, Metĩndjwÿnh ō kikretikam ŷrja pumū. Gwaj badjwÿ. Metĩndjwÿnh ne gwaj bakam nhÿ. Metĩndjwÿnh tĩn ne ar bakumrēx. Tyk kêt kumrēx. Tām ne gwaj bakam nhÿ. Metĩndjwÿnh ta ne amrēbê: memā kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmē ar mrā. Dja me imā, ‘Me inhō Metĩndjwÿnh’, ane ba meo iba rā'ā ne.”

Nām ā amrēbê: me bakukāmāremā ane. ¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamā akàx. Djām me aje meo anhikjēn me ro'ā adjàpēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. On me memā akàx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwÿr djwÿnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum,

“Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba ibē

abāmkumrēx. Ne kam arỳm ajo ikrakumrēx.
 Ajo ikra mykumrēx. Ajo ikra nikumrēx.”
 Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh me bakukāmāremā ane.
 Bēnjadjwỳr djwỳnh 'ityxo kubē kumkati ta ne
 memā ja jarē.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mỳjja mex jarēnhja pumũ.
 Mrāmri ne gwaj bamā kabēn pydjìn arē. Kam dja
 gwaj on wānh bajaxwe kunĩ kanga. Baje amid-
 jwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxwe kunĩ gwaj on wānh
 kanga. Bakabēn punu kunĩkôt, badjāpēnh jaxwe
 kunĩkôt ne gwaj tu Metĩndjwỳnhbē amijo ajkē.
 Gwaj wānh kunĩ kangan katāt Metĩndjwỳnh kôt ar
 amijo baba. Gwaj kum bamexo amũ amikamēn
 p̄rĩne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum
 bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikĩnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo
 ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo àpnu? Djā nā bām ar ar
 ajōbē mỳjja 'ōo iprôt? Arkati. ³ Djām ar ije ar amā
 ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arỳm
 bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batĩn ne ar baba. Nār
 kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar
 ā imā ar ajabēo ane. ⁴ Nā bām tu amim ar amex
 markumrēx ne p̄rĩne ar amā amikôt amijarē. Nā
 bām ar akam ikĩnh ne memā ar akam ikĩnh jarēnh
 kumex ne. Nām te ap̄yñh ikaprĩ djàri iwỳr ban bōx
 ba ar amex djō'ā akubyn ikĩnh ne amikĩnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni'ỳr tēn 'ỳr bōx.
 Nhym kam ap̄yñh ar ikaprĩ djàri mā ar iwỳr ban

bôx bar te ityk djà kêt prāmje. Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arým itîn prā:m.

⁶ Nhy m be, me Batĩndjwýnh kute me kaprĩo kĩnh ba tām ne arým akubyn ar ijo kĩnh ne. Arým Xitu ar akurũm bôxkam ne bar akubyn ikĩnh ne.

⁷ Djām bôxkambit ar ikĩnh? Kati. Kute ar imã ar ajarēnh djô'ã ne bar ajte ikĩnh. Nām ar imã ar akam amikĩnh jarē. Nām ar imã,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprĩre ne muwn mã memã kum, “Paur ne ba ar imã kĩnhkumrēx”, anhỹro ba. Nām ã Xitu ar imã ar ajarēnho ane. Ba kam arým Xitu kĩnh djô'ã badjwý ar akam ikĩnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amã pi'ôk no'ôkkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajã amim,

—Ý, watĩre. Mýkam ne ba arkum pi'ôk no'ôk ne arým arkum kaprĩ jadjà? ane. Djām jakam ije amim anhỹr rã'ã? Kati. Ije inhõ pi'ôko ije ar amã kaprĩ jadjār ngrirebit. ⁹ Jakam ne ba ikĩnh ne. Mýkam? Djām ar akaprĩkam? Kati. Gar akaprĩkam arým akubyn amima. Ba kam arým ikĩnh ne. Ar aje Metĩndjwýnh kabēn markôt gar arým akaprĩ. Akaprĩn arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kêtja pumũ. Ije pi'ôkkam ar amã ikabēn'ã no'ôko ije ar ajo ibikēnh kêtê.

¹⁰ Me kute arým amikam Metĩndjwýnh kabēn mar ne kôt kaprĩkam ne me arým amiman wānh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx. 'Ýr amijo akēx nhy m arým me utà. Djām kute me utàrkam me amim ingyryk ne kaprĩ? Arkati. Nhy m be, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã ne me kabēn jarē nhy m me arým amim ingyryk ne amikam kaprĩ.

Amikam kaprī kajgon wānh axwemā irern kute Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēx kēt ne arŷm akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrēbē inhō pi'ôk ar awŷr bōx ja ne gar amim arēn aman arŷm amima. Amiman arŷm amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arŷm abenbē ar ajaxwe kurê. Abenbē ar ajaxwe kurēn arŷm ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arŷm inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metīndjwŷnh kabēn kôt akaprīkumrēxja pumū. Ne kam arŷm ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apŷnh mŷjja kwŷ jarē. Gar arŷm jakam mŷjja kunīkôt imā amimexo amirītkumrēx ba arŷm ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ôk no'ôk ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ôkkam arŷm ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ôkkam arŷm ar amā arē gar arŷm ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwŷ imarmā. Ba ar ajā ino tŷ:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino tŷxkumrēx. Metīndjwŷnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akīnhkam bar badjwŷ ar adjô'ā akubyn ikīnh.

Nhym Xitudjwŷ ar awŷr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arŷm aērbē o kīnh nhym arŷm ar akam kīnhkumrēx. Ne kam arŷm amrē tēn iwŷr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwŷ arŷm ô'ā ikīnhhtire. ¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arŷm kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwŷ ba ar amex

kônh kum arē. Nhym kam ta ar awÿr bôx ne arÿm ta ar amex pumũnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhÿ. Nām ar awÿr bôx gar akunĩ aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhÿn arÿm amybÿm kum ar ajabê:ê.
¹⁶ Kam ne ba arÿm ate ikrān amim ar amexbit man arÿm ar akam ikĩnhkumrēx.

8

Kute me ôdjàn'h'ã memã karõ.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykabê Matenikam me arē. Ga, Matenikam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ukaprĩkumrēxja pumũ. Djām me ta ne me ukaprĩ? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne kum me kaprĩ ra:xi nhym me arÿm kuman arÿm ô'ã kum me kaprĩkumrēx. ² Nām me te amikam tokry ne kaprĩ kumex man arÿm apôkmã amikam kĩnh kati ma. Nām me te ô mÿjja ngrire ne memã mÿjja nhôr prã:m. Nām me tu ôdjànhti:re ne memã mÿjja kumex ngã.

³ Be, apÿnh me àpēnh djà kôt ne me kute apÿnh pi'ôk kaprĩ jamÿnh. Me kwÿ ô pi'ôk kaprĩ rax nhym me kwÿ ô ngrire. Djām Matenikam me ô pi'ôk kaprĩ rax? Kati, me ô ngrire. Nām te me ô pi'ôk kaprĩ ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omũ. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nā bām bit akubyn memã nēn memã kum,

—Kati. Ar anhō pi'ôk kaprī ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhyam ar imã,

—Kati. Djeruxarēkam Jeju nhō me ja ne me ò mýjja kêt ne kum prãm. Bar kam imã me kaprī. Ar ba dja bar memã kumex ngã, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'ôk kaprī nhōrkam ama. Nhyam kam me ta kumrēx ar ijaêrbê Metĩndjwýnhmã amingãn amim,

—Ba katàt Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Metĩndjwýnh kabēnkôt ne me ã ane. Ne kam me kadjy ar imã pi'ôk kaprī ngã. ⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ã Xitumã karō. Ta ne amrēbê ar awýr bōx ne ar amã arē. Gar kam arým memã pi'ôk kaprīo atommo krax. Nhyam kam jakam ar iwýr bōx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karōn kum,

—Dja ga Kōritukam memã arē gē me mrãmri ukaprīkumrēx ne pi'ôk kaprīo atomo tēn inomã mēnhkumrēx, ane.

⁷ Akmere àpnhĩre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metĩndjwýnh markumrēxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me:xkumrēx. Ne aje kôt mýjja kume:x mar. Ne mrãmri akabēnkumrēx ne amã ar ijabê:kumrēx. ã amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukaprīdjwý ne me kadjy pi'ôk kaprīo atomkumrēx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhirãm ar amã,

—Ar iraxja man ar ikabēn kôt memã o atomkumrēx, anhýro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhýr kêt. Matenikam me ja kumrēx ne me memã o

atomo tēn inomā kumē. Ar gadjwỳ ar aje ar ikabēn mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabêkumrēx? Ar amā ar ijabêkam dja gar o atomkumrēx.

⁹ Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprīkumrēx. Tām ne gar arỳm aje mar. Nām ò mỳjja kumex. Mỳjja kunī ne ò mỳjja. Nām te ò mỳjja kunīn arỳm ar akadjy ò mỳjja kêt. Gar kam arỳm mỳjja kumexo anhō.

¹⁰ Ba kam arỳm ja man ar amā arē. Be, amũ amex ja'ā ne gar akumrēx aje memā pi'òk kaprī nhōr prām ne arỳm o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Djām ar aje memā òr prām ne o atommo krax ne katēri krā'yrcam mex got. Kati. Gar amā memā òr prām ne ajte o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Kambit arỳm mex. Ar aje apỳnh adjàpēnh pānh pi'òk kaprī jamỳnh kôt dja gar memā ikjê rēn memā o atom.

¹² Be, me kute memā òr prām kumrēxja ne Metīndjwỳnh kute me mar ne arỳm mekam kīnh. Djām me'ò nhō mỳjja kêt kam dja Metīndjwỳnh memā kum, “Memā angā”, ane? Kati. Me ò mỳjja rax gēdja 'ā akren pi'òk kaprī rax ngā. Nhy m be, me ò mỳjja ngrire dja 'ā akren pi'òk kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā òr nhy m me kum prām kêt gar ajte me pānh anhō mỳjja kêt mā ne ar amā prāmmā? Djām ja kadjy ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mỳjja nhy m amũ me ò mỳjja nhy m kam ar ajō'ā kàtām kêt. Gamē amũ me wāmē gēdja ar anhō mỳjjao aben pyrāk. Ja kadjy ne ba ar amā ikabēn. ¹⁴ Jakam arỳm ar anhō mỳjja kumexkam

ar aje memã kwỳ nhõr nhym memã prãm kêt mã. Nhym kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhym me õ mỳjja kumex jabej. Ne kam arỳm amipãnh ar amã mỳjja ngã. Gar kam anhõ mỳjjao aben pyrãk. ¹⁵ Me bakukãmãre kute djwỳbê mỳj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum,

“Nãm me djwỳo atom kumex nhym me mãn hkutã ne. Ne djwỳ'ã kàtãm kêtne.

Nhym me jadjwỳ djwỳ ngrireo atom nhym me mãn hkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtãm kêt ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ õ djwỳ nhym me'õ'ã djwỳ'ã kàtãm kêtja pumũ.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne Xitumã amak bõ nhym kute ar amarkumrêx. Kute ba ije ar amar pyrãk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. ¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

—Dja ga memã arê gê me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽn h kumrêx, ane.

Nhym ar imã,

—Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awỳr tẽn prãm kumrêx. Ne kam arỳm kute ar awỳr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kõt ije gwaj bakamyja 'õdjwỳ janormã. Gwaj bakamy jamê Xitu ar ar awỳr tẽn mã. Ar ikamy ja ne àpênh mexkumrêx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam àpênh mexkumrêx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apỳnh kõt ar aben pydjio ba djãri kunĩ ne me

abenmã mex jarẽ. ¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabën kôt ar akôt pi'ôk kaprïo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrẽx Xitu kôt ar awÿr ano. Dja ar bôx gar me kadjy pi'ôk kaprïo atom inomã mênhkumrẽx. Ar badjwÿ dja bar ĩ ar awÿr tẽn bôx gar ar imã pi'ôk kaprï ngã bar Xitumẽ ro'ã arÿm Djeruxarẽ'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn o bôx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikôt Metĩndjwÿnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã òr prãm nhym me kute jadjwÿ mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'ôk kaprï kumexo tẽn memã kungã. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tẽmja pumÿn ar ijã ar idjàkĩnhĩ nhôr kêt. ²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bôx. Metĩndjwÿnh dja katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumÿ. Nhym pykakam me ar badjwÿ dja me katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumÿ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awÿr tẽmmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'ôdjwÿ jano nhym arkôt tẽ. Gwaj bakamy jadjwÿ ne mexkumrẽx. Metĩndjwÿnhmã àpênh kunĩkôt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga kêtumrẽx ne kum àpênhkumrẽx bar arÿm amim omÿ. Nhym tu amim ar amarkumrẽx. Kam ne ar akadjy àpênh prãmumrẽx. Gwaj bakamy jadjwÿ dja arkôt ar awÿr tẽ.

²³ Nhym Xitudjwÿ. Be, tãmjamẽ ne bar iro'ã apê. Ne kam arÿm ar iro'ã ar akam idjàpênhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwÿ, apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djàri ne me ar

ano. Nhym kam ar arÿm me kabēn kôt ar awÿr tēmmã. Kute memã Kritu raxo amirīt kadjy ar awÿr tēmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'ôk kaprïo atomo tēn inomã mēnhkumrēx. Nhym ar arÿm o ar amarkumrēx. Ar amã ar abēja markumrēx. Nã bãm ar mã memã ar ajarēnho iba. Ar akam ar ikīnh jarēnho iba. Dja gar pi'ôk kaprïo atomo tēn inomã mēnhkumrēx gē ar pi'ôk kaprï pumũnhkumrēx. Kam dja ar abenmã kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ò pykakam bôx. Bôx ne apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarēnho ba. Ne memã kum,

—Mrāmri ne me ôdjànhkumrēx. Nãm me arÿm pi'ôk kaprïo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arÿm pi'ôk kaprïo atomkumrēx, ane. Dja ar ã ar ajarēnho ane.

9

¹⁻² Djãm ar aje amijã pi'ôk kaprï nēmã ne ba ajte ar amã arē? Kati. Ar aje pi'ôk kaprïo atommã ne ba ar amã arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhõ me jamã o atom prãmikumrēx. Arÿm ba ar apumũn Matenikam me jamã ar ajarēnho iba. Nã bãm memã kum,

—Onīj, pykabê Akajakam krīraxbê Kōritukam me ja ne me arÿm kute memã òr prãmikumrēx. Amũ amex ja'ã me kute memã òr prãmikumrēx. Nã bãm ã ar ajã memã anhÿro iba nhym kam me ar akudjwa kute memã ò pi'ôk kaprï nhõr prãmikumrēx.

³ Kam, ar aje pi'ôk kaprĩo atomo atēm ne inomã mēnh kadjy ije ar awÿr gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

—Dja bar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabēn ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memã kum,

—Kôritukam me ja kute òr prã:m, anhÿrkam gar ren katēri pi'ôk kaprĩo atom krãta ba ren arÿm ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awÿr tē nhym Matenikam ar ja'õ ikôt ar awÿr tēm ne ar awÿr bôx jabej. Kam bar ren ar awÿr bôx ga ren ar arÿm pi'ôk kaprĩ katēri o atom krãta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumũn ren arÿm ar akam ren ar ipijãm ne. Ga ren ar gadjwÿ kam apijãm ne. Ba ren ar amim,

—Nã bãm ar bit tÿx'ã me kamnhÿxkumrēx nhym meo mōn tu krãta. Bar kam arÿm ipijãm, ane.

⁵ Gwaj bapijãm karõ ne bar abenmã kum,

—Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ÿr atēm kumrēx ne me'ÿr bôx nhym kam me arÿm ar ikukãm pi'ôk kaprĩo atomo tēn inomã mēnhkumrēx. Nã bãm ar ã arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awÿr bôx ne ar amã arē. Arÿm ne ba amrēbê ar amã arē. Ar aje o atomo atēm ne inomã mēnhmã ba ar amã arē. Djãm me kute pi'ôk kaprĩ'ã ngryk ne amim,

—Je tô, mÿkam ne me ibê pi'ôk kaprĩ jamÿnho ba, anhÿrkam mex? Kati. Kam mex kêt kumrēx. Dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx bar arÿm ar awÿr bôx gar arÿm anhōdjãnh ne akĩnhkumrēx. Ne kam

arým me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arým Djeruxarēmã o tẽn o bôx ne arým memã kungã.

*Me kīnh ne kute memã mỳjja nhõr raxmã.
Kô k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16*

⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Godja me 'y ngrêre ne kren kam djwỳ ngrêre ne o atom. Nàr, godja me 'y kumex ne kren kam djwỳ kumex ne o atom. Tãm dja gar anhõ pi'òk kaprĩ'ã ama. ⁷ Djã gãm ar abenã ar anhõ pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne amim,

—Be, kôt dja ba memã amikutã kwỳ ngã, anen kam memã angã. Kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Dja ba memã kwỳ ngã nhym ibê kêt ba ajmã nẽ, anhỹr kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Gê me imã 'ã àpnênh tỳxmã ba kam memã kwỳ ngã, anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, dja me òdjãnh ne kīnh ne memã mỳjja ngã nhym Metĩndjwỳnh arým kum me kīnhkumrẽx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metĩndjwỳnh òdjỳ got ar abê mỳjja 'õ nêrnã? Kati. Dja ar amã mỳjja kunĩ ngã. Djãm kute ar amã mỳjja ngrêre nhõrmã? Kati. Mỳjja kumex dja tu ar amã kungã gar arým akīnhkumrẽx. Ar gadjwỳ dja gar akati kunĩkôt mekam adjukaprĩkumrẽx. ⁹ Ikabẽnja kôt ne me amrêbê: memã arẽn memã kum,

“Arým ne amikutã me ò mỳjja kêtã ò mỳjja ngrã.

Nãm katat amijo bakumrẽx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mõrja pumũ. Metĩndjwỳnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhõr. Ne kam kute memã djwỳ nhõr. Me ò kwỳ krẽn djã'ã kute memã õr. Mỳj'ã ne ba ar amã ja

jarẽ. Bir, ar aje memã mỳjja nhõr'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Metĩndjwỳnh ta dja ar apumũ. Dja gar me õ mỳjja kêt mã amikutã anhõ mỳjja kwỳ ngã nhym arỳm ar apumũn ar amã mỳjja kumex ngã. Ar aje memã mỳjja nhõr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mỳjja 'y kumex ne kren arỳm õ djwỳ kumex ne kute o atomja pumũ. Ar gadjwỳ dja gar memã mỳjja kumex ngã. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm pãnh ar amã mỳjja kumex ngã gar arỳm katat ar amijo aban kum amexkumrẽx ne.

¹¹ Ar anhõdjànhkam mỳj dja Metĩndjwỳnh ar amã nẽ? Bir, dja mã ar amã mỳjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mỳjja kwỳ ngã. Anhõdjành ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwỳ ngã bar kubyn arỳm memã ar anhõ pi'òk kaprĩ tẽn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'òk kaprĩ byn arỳm Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Gwaj badjô'ã kum amikĩnh jarẽ.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhym me arỳm o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjô'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽho kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrẽx ne arỳm Metĩndjwỳnhmã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arỳm akabẽn kôt õdjànhtire. Õdjànhtire ne arỳm amikutã ar imã õ mỳjja kwỳ ngãn arỳm amũ me kum prãm kunĩmã kwỳ ngã. Bar kam arỳm amã amextire jarẽ, ane. Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwỳnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabẽn arỳm ar akadjy Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne

kum,

—E kum, Djũnwã, me kĩnh djà rax ne ga memã angã nhym me arým adjô'ã ar imã pi'ók kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarẽ, ane. Dja me ã Metĩndjwýnhmã ajã ane. ¹⁵ Mýj kĩnh djàja ne Metĩndjwýnh memã kungã? Bir, Kraja ne arým memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mýj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarẽnh mex kadjy 'ýr bôx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarẽ.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx.

¹ Ga, Kritu kabôt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arým ar amã ikabẽn mex jarẽ. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabẽn ma. Ba ibê Paur ikabẽn ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

—Paur ne amybým kute týt pyràk ne me ýtãri 'ýr bôxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. ² Dja gar on ikabẽn ma. Got ba ren ar awýr bôx ne tu ar amã ibẽn týt:x ne. Nã bãm anhýr djwýnhràmm amim,

—Dja ba wãkam bôx ne ar kwýmã ibẽn týt:jabej, ane. Ar akwý aje amim,

—Paur ne amidjwýnhbito kĩnh ne axwe ar ba, anhýro abakam ba ibôx ne ije ar akwýmã ibẽn týt karô ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabẽn ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurê djwýnh me'ýr bôxja pumũ. Me'ýr bôx nhym me arým àbêr djà jamýn o me'ýr prôt ne arým aminêje me aê. Pykakam ne me ã aminêje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije

pykakam me àbêr djà jamýnh kêt. Metĩndjwýnh ne tỳ:x. Bar tỳxo itỳx ne me nêje ikabêno me ity nhym me arỳm anihkrê.

Ga, me kurê djwýnh kwỳ kute aminêje kikre tỳ:x nhipêxja pumũ. Nhym be, me tỳxo me ja jakre ne me arỳm me'ã kikre kate. Ne kam arỳm pardja'ã me pa 'amýn meo ban meo bôx nhym kam me arỳm memã àpênh ar ba.

Me kwỳ jadjwỳ ne me kute me bakurê djwýnh pyræk. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhym me arỳm 'êx ne ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhym kam me arỳm me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mỳjja rũnh jarênh mebê Metĩndjwýnh kabênkumrêx kurên arỳm me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabên 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me õ kikre tỳx pyræk. Bar kam ikabêno me ity nhym me arỳm ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arỳm katàt Kritu'ã ujarênh man katàt kabên kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bôx pyræk nhym me arỳm Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwỳ dja gar prĩne Kritu kabên kôt amijo aba mex ba arỳm bôx. Bôx nhym ar ajõ ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arỳm ar amã ibên tỳx gar arỳm pãnh atokry.

⁷ Ar akwỳ ne gar abenmã,

—Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhỹro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krākàbit pumũnh ne kam arỳm amim, “Tãmwã ne mex”, ane nàr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krākàbit pumũnho ne arỳm prĩne me mar mex?

Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arÿm ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwÿ ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwÿ mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyræk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kume:x. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akadjy ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibên tÿx kadjy ne ar ijã rax mē? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amũ amikamên mar rax. Ja kadjy ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ijã rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhy m be, kati. Me kute ar amã,

—Paur ne ar amã pi'ôk no'ôko kute ar ajaêr prãm, anhÿr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt.

¹⁰ Me kwÿ ta ne me arĩk ijã kabên ne ar amã,

—Paur ne pi'ôkkambit we kabênkumrêx ne tÿ:x. Djãm mrãmri ne tÿxkumrêx? Kati. Dja ta anhÿtãri ar awÿr bôx ne arÿm rerekren kabên punure gar amã kabên kĩnh kêt, ane. Nãm me kwÿ ã ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'õ ar ajte ikabên ma. Amybÿm ar ikabên kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awÿr bôx ne wãkamdjwÿ itÿxkumrêx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itÿx kôt itÿxkumrêx.

¹² Me kwÿ ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me uræk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo

iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

–Irax kute tãmwã rax pyrãk, anhÿro ba. Nãr,

–Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhÿro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

¹³ Nhym be, kati. Metĩndjwÿnh ne ar imã idjãpênh djã'ã karõ bar Kritu'ã memã idjujarênh ar iba. Djã ne bar kam amijo me'õ nhõ àpênh djã pytàn 'ã ar amijo amra? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne ar imã ar idjãpênh djã'ã karõ. Kabên kôt ne bar memã Kritu jarên 'ÿr meo akẽxo iba. Kute ar imã ar idjãpênh djã jakre kôt ne bar idjãpênhõ tẽ:n kam arÿm ar gadjwÿ ar awÿr bõx ne arÿm ar amã arẽ. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarên arÿm ar gadjwÿ 'ÿr ar ajo akẽx ne. Ar ije Kritu'ÿr ar ajo akẽxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awÿr ibõx kêt ne ren arĩk ar amã amijarênh kajgo. Nhym be, kati. Arÿm ne bar ar gadjwÿ ar awÿr bõx ne ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkumrẽx. Kam ne bar ar akadji irax.

¹⁵ Pyka 'õdjwÿkam dja me'õ Metĩndjwÿnhmã apên arÿm Kritu'ÿr meo akẽx. Djã ne bar kam me kwÿ kudjwa õ pykakam õ me ja'ÿr bõx ne õ àpênh djã'ã amimên arĩk memã kum,

–Ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akẽx ne. Kam ne ba ar akadji irax, anhÿro iba? Kati. Ar ije ã memã anhÿr prãm kêt. Adjÿm. Dja ba ajte akubyn ar awÿr bõx ne ajte ar amã Kritu kabên jarẽ. Gar kam arÿm amim Kritu mar mexo amũ amikamênhõ tẽ:n arÿm mar mexkumrẽx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arÿm ar adjô'ã ajte 'ÿr amijo akẽx ne.

16 Dja gar ajte ar ikôt o kangô bar ajte amũ ar anhijukri me jamã arênho tẽ. Amũ memã Kritu'ã ujarênh ny jarênho tẽ. Ja ne bar kam ama. Djãm ar ije me kwÿ kudjwa me'ô djàpênh dj'à amimênh ne arĩk me àpênh proo idjãmra prãm? Kati.

17 Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum, “Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bẽnjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabên man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bẽnjadjwÿr djwÿnho amra. 18 Djãm me'ô ta kute amijo rax ne kute memã amijarênhkam Metĩndjwÿn kute 'ã memã kum, “Ã. Mrãmri ne raxkumrêx”, anhÿr? Kati. Metĩndjwÿn ta kute me'ô'ã rax mênhkambit kute 'ã memã kum, “Mrãmri ne raxkumrêx”, anhÿr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrãk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

1 Ba ije ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyrãk. Ar arek nhÿn ikabên ma. Nà, dja gar arek ikabên maro nhÿ. 2 Nã bãm ar ajã ino tÿ:x kute Metĩndjwÿn ô me ja'ã no tÿ:xja pyrãk. Dja gar katãt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwÿn kĩnh kêt kukràdjàjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tÿx ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tÿ:xja pumũ. Me my kute Ar kubê kupênh kêt kadjy kra'ã no tÿ:xja

pumũ. Nhyr kam arým abatãnh nhyr mjên pydji 'ÿr mõrkumrêx nhyr krô'ã mjên kêtikumrêx.

Badjwý. Ba arým Kritisã ar ajarên kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katãt akõtbit amijo ban me kum akĩnh kêt kukràdjãja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarênho anen arým ar ajã ino tÿx ne. Dja gar katãt Kritisã kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tÿx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katãt Kritisã pydji kôt amijo aban ajaxwe kêtã. Godja me arĩk kupa'ã ar amã mÿjja kwý jarê gar aman arým Kritisã kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no tÿ:xkam kute me bakwatynh Ewamã 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awÿr bõx ne ije ar amã Jeju'ã ujarênh ny jarênh kupa'ã ar amã atemã Jeju 'õdjwý'ã ujarênh jabej. Djã nã gãm ar me kanga? Kati. Nã gãm ar tu amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ. Djã nã gãm ar me kôt Metĩndjwýnh Karõ maro aba? Kati. Atemã me karõ punu ne gar me kôt maro aba. Djãm Kritisã ujarênh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemã mÿjja punu'ã ujarênh ny ne gar maro aba. Nãm me ar amã kupa'ã arê gar amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ.

⁵ Me kwý ta amijo 'êx ne ar amã,

—Kritisã ne ijano ba ar amã arênho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne we ar ja ikurãm rax? Kati. ⁶ Nãm me ijã,

—Paur ne kabên tô, anhÿro ba. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ikabên tô. Djã ne ba Kritu'ã ajarên ikabên tô? Kati. Ar ga ne gar prïne katàt 'ã idjujarênhja ma, ikabên amirîtkumrêxja ma.

⁷ Nã bãm ar amã ujarênh ny jarên pãnh ije amim ar abê pi'ôk kaprî jamÿnh kêt. Djãm kam ne gar arÿm ijo kajgo? Ije amim ar abê pi'ôk kaprî jamÿnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyræk. Mÿkam ne ba ã amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmã ne ba ije amijo me kajgo pyræk. Djãm kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwãrîk wãnh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djãm ba ne ba ar amã amijo a'uw? Kati. Amũ me ja ne ba me ku'uw, ne apÿnh me õ pykakam mrãn bôx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari me ku'uwn memã kum,

—Ar ikôt o kangõ ba Kôritukam memã arê. Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm imã pi'ôk kaprî ngã ba amÿ. Ne kam ar akam bôx ne ar amã Kritu kabên jarê. Ne kam ba inhõ mÿjjao pãnh ne. Amũ me'õ nhõ pi'ôk kaprîo inhõ mÿjjao pãnh. Ije ar amã idjà'wÿr kêt kadjy ne ba inhõ mÿjjao pãnh ne ar akam idjàpênh ar iba. Ar amã arênho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prãm iwÿr bôx. Djã nã bãm ar ajõ 'uw? Kati. Mateni kurũm gwaj bakamy ar bôx. Ne kam ar ta arÿm ijo djuw mex. Inhõ mÿjja ibê kêt nhym ar arÿm imã kunî ngã. Ar akam idjàpênh kunîkôt ije pãnh ar abê pi'ôk kaprî jamÿnh kêt. Dja ba rã'ãn ar abê amÿnh kêt kumrêx ne.

¹⁰ Mrãmri ne Kritu kabên katàtkumrêx. Badjwÿ kôt katàt ar amã ikabên jarênhkumrêx. Pykabê Akajakam ar abê Kôritu ar, ije idjàpênh pãnh ar abê

pi'ôk kaprĩ jamÿnh kêt. Ije amÿnh kêt'ã dja ba ar amã amijarêno iba rã'ã. Dja gar ajõ ije amijarênh jabê adjaptàr kêtumrêx. ¹¹ Ije idjâpênh pãnh ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿnh prãm kêt. Ja'ã ne ba ije ar amã amijarênh prãm ne arÿm ar amã amijarê. Mÿkam? Djãm imã ar ajabê kêt kam? Kati. Imã ar ajabê kam ne ba arÿm ar amã amijã ajarê. Metĩndjwÿnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿ nhym ren me'õ ikàxã ar amã,

—Be, djãm ar bajbit ne bar ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿ? Ga, Paurdjwÿ kute ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿnh ar o bawã pumũ. Ar ije aben pyrækja pumũ, ane. Ar kute ijã, “Ar ije aben pyræk”, anhÿr karõ dja ba irã'ãn idjâpênh pãnh ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿnh kêt rã'ã ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar ije aben pyræk? Djãm mrãmri ne Kritu ar ano kute mrãmri kute ijanorja pyræk nhym ar 'ã ujarênh ar ba? Arkati. Nãm ar ar anoo biknoro ba. Nãm ar ta memã 'êx ne memã,

—Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba, ane.

¹⁴ Djã ne ba amim,

—E kum, mÿkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhõ bẽnjadjwÿrbê Xatanajdjwÿ kute me noo biknorja pumũ. Nãm amijo Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyræk ne me noo biknoro ba. ¹⁵ Kam õ àpênhdjwÿ ar õ bẽnjadjwÿrbê Xatanaj kudjwa memã 'êx ne amijo Metĩndjwÿnh nhõ àpênh pyræk. Ar ta arĩk ar amã,

—Dja gar ikabẽn man kam mrãmri katàt ar amijo abakumrêx, anhÿro ba. Kam ar kute aminhi-nomã amimẽn hkam dja Metĩndjwÿnh ar 'êxnhĩ kêt

arkum o pãnh katàt nhym ar arým me biknor tokry djàkam akuno.

Apÿnh amikaprĩ djàri Paur kute 'ã amijarẽnh.

¹⁶ Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Kwãrĩk wãnh amim,

—Paur ne amimex jarẽho ba. Ga, bẽn katikumrẽxja pumũ, anhÿr kêt. Nàr gar aje ijã amim anhÿr jabej arek nhÿn ikabẽn ma. Ba ajte ar amã amimex jarẽ gar ama.

¹⁷ Ije ar amã amimex jarẽnh ja ne kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabẽn pyràk kêt. Ne kute ar amã ibẽn kati pyràk ne ar amã amijarẽ. ¹⁸ Me krãptĩ ne ar amã amijo àmra prã:m. Me kute amidjwÿnhbito kĩnh kadjy amijo àmra prã:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amã amijarẽho amirĩtkumrẽx gar badjwÿ ima.

¹⁹ Me kwÿ ne me mrãmri bẽn katikumrẽx. Nãm me ar awÿr bôx ne ar amã amijarẽ gar arek me kabẽn maro akrĩ. We ar akrã mex ne kam arek me bẽn kati maro akrĩ. ²⁰ Dja me'õ bẽn kati ar akwÿ apa 'amÿn amiwÿr ar ajo akẽx gar arým kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrãn arek me'õja kabẽn maro akrĩ. Dja me'õ bẽn katikôt ar akwÿ anoo aknon ar abê mÿjjao prõt, gar kam ate akrãn arek me'õja kabẽn maro akrĩ. Me'õ ta dja ar akam amijo ra:x nàr ar akwÿ nobê tak ne. Gar kam ate akrãn arek kabẽn maro akrĩ.

²¹ Ba ren badjwÿ ar amã ibẽn tÿx gar ren ikabẽn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amã ibẽn tÿx kêt. Ba akrãn mã ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhÿro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijã, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhÿro ba. Me amijo amra:n arÿk ar amã, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nãm me ã ar amã anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amã amimex jarê gar ama. Nã bãm ije ibên kati pyræk ne ar amã amirax jarê gar ama.

²² Djãm ar wãbêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djãm ar wãbêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djãm ar wãbêbit ne Abraão tàmdjwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tàmdjwÿ. ²³ Djãm ar wãbêbit ne Kritu nhõ àpênh. Badjwÿ ibê Kritu nhõ àpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nã bãm ije ar amã ibên kati pyræk ne ar amã amirax jarê. Nã bãm kum idjàpênh tÿxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ã akremã.

Ne kute ajte ibê ijê krãptÿo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibĩnmã ijo baja krãptÿ: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

²⁴ Kamã ne apÿnh mebê idjaer djari ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nãm me ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunikôt ne me kute mrykà punuo itak'ã akre krãptÿ: kute 39 pyræk.

²⁵ Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne.

Nhym kam me ajte kute ibĩnmã kênô ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

Ba kàkamdjwỳ, kà rũnhkam ngô raxbê pyka kêt kam
iba nhy m ijã kà ja wadjà. Ne ajte ijã ja
wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà.

Ba ajte ngô raxkam wadjà ne pĩ'ã wajê:t ne ar iba:.
Nhy m ijã akamàt ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bã m ar imrãnh kume:x ne.

Nhy m kam ajte apỹnh ngô rũnh djàrikam idjãr
pyma: ne.

Nhy m apỹnh me àkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tỹm ne ijo
bikẽnh pyma:.

Nhy m apỹnh mebê idjaerdjwỳ kute ijo bikẽnh
pyma:.

Nhy m me bajtemdjwỳ kute ijo bikẽnh pyma:.

Apỹnh krĩrax djàrikam ar iba ne apỹnh kapôt kukrit
djàrikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam
ar iba. Ja kunĩkôt ne mỳjja kute ijo bikẽnh
pyma: ne.

Nhy m me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwỳ kute
ijo bikẽnh pyma:.. Ga, ibê Kritu nhõ
àpênhkumrẽxja pumũ.

²⁷ Nã bã m idjãpênh pytĩdjwỳo iku'ên o amidjôm
me:x ne.

Ne ajte inhõt kêt krãptĩ:.

Prãmmẽ kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kryn ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krãkà'ã mỳjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ.
Apỹnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar
aben pydjio ba djari ne ba kunĩkôt me ma:ro
ikrĩ. Ne me kwỳ'ã àpnhĩx ne, ne akati
kunĩkôt mekam idjumar punu:re.

29 Dja mekam me'õ rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwỳ irerekre.

Dja me Metĩndjwỳnhbê me'õo akẽx. Djãm o ingryk kêt got? O ingrykkumrẽx. Nã bãm me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjapênhkumrẽxja pumũ.

30 Me kwỳ ta kute amijã,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhỹro baja djãm mrãmri ar kum àpênhkumrẽx. Kon. Ga, Kritumã idjapênhho ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarênh prãm jabej arỳm ar amã apỳnh itokry djari, apỳnh ikaprĩ djari'ã ar amã ajarẽ. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwỳ 'ã ajarẽ gar ama.

31 Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Tĩndjwỳnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhĩ kêt kôt kute imar.

32 Ba ajte ar amã irerekre jarẽ gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhõ bẽnjadjwỳrja bit kute ipa 'amỳnhmã. Bẽnjadjwỳr rax Areta ne Tamagu nhõ bẽnjadjwỳr jamã nhỹ. Tamagu nhõ bẽnjadjwỳr õ krãkamngônhmã ijarẽ. Nhy m krĩrax bu'ã pyka tỳx nhipêx apỳnh ajkwa krekre djari. 'Ã ikator nhy m me kute ipa 'amỳnh kadjy nàrà m ne me ibê kre kunĩ pytà. ³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arỳm djudjêdjêo kaxnokai jakà 'ãpren kam inhỹr. Ne kam kýjrũm krĩrax nêje pyka tỳxja burũm imẽ. Kre krã'yrkôt burũm imẽn arỳm ijo ruw. Ba arỳm pykabê djan mã mebê ikaton iprõt ne. Be, djãm kam 'itỳx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metĩndjwỳnhbit tỳ:x ne arỳm ipytà.

12

Kute kàjkwa pumũnh'ã amijarẽnh.

¹ Djãm ije amikôt ar amã amijarẽnho iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba ar amã mỳjja'ã ajarẽ. Me kute mỳjja pumũnh kêtja ba arým omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ. Bẽnjadwỳr djwỳnh kute amrêbê memã mỳjja jarẽnh kêt. Arým ne imã arẽ. Nãm imã arẽ ba arým kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arým amiwỳr ijo àbiro tẽ ba amipumũnho tẽ. Nãm kàjkwa jan iby jan amũ ja. 'Ỳr ne ijo wabi, amiwỳr ijo wabi ba arým amipumũ. Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwỳnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arým amex krãptĩ apêx. Amexbé 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx. ³ Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumũnho tẽ nhyim Metĩndjwỳnh amiwỳr õ kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi. Kàjkwa djwỳnh ne me:xkumrêx. Kam mỳjja punu kêtumrêx. Metĩndjwỳnh õ kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arým kam me kabẽn ma. Me kabẽn mexkumrêx. Punu kêtumrêx. Ba kam te ije me kabẽn jarẽnhmã. Mexti:rekam te ije arẽnhmã. Pykakam me babêngôkre kabẽn'ỳr bôx kêt. Nhyim ta ibê uma, ije arẽnh kêtã.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikôt amijarẽ. Djãm ba ije ar amã amimex jarẽnhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikôt amijarẽ. ⁶ Nàr, ba ren ar amã amimex

jarë djã ne ba ren ibën kati? Kati. Ba ren ibën kati kêt-kumrëx ne kam mrãmri ar amã amimex jarë. Ne ren katàt amimex kôt ar amã amijarënhkumrëx nhym ren me'õ arým ren ijo amra: ne. Nhym be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarë gar kam arým aje ipumũnh kôt ne aje ikabën mar kôt imar katàt.

⁷ Ga, kute imã apÿnh mÿjja pumũnh kêtjao amirÿtja pumũ. Nãm imã mÿjja rũnho amirÿt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhym be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwÿr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrÿnhĩ arek me ïkam ku'ê nhym me tokry pyræk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhym iwÿr bõx ba arým itokry. ⁸ Kam, kute kubê ipytàr kadjy ba te Metÿndjwÿnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhym arým imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprÿrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprÿn itÿx puroo memã tÿx jangij. Gadjwÿ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atÿx.

Nãm ã Metÿndjwÿnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arënh prãm. Irerekre dja ba ar amã arë, me kunãmã irerekre jarë. Kritu tÿxo itÿx kadjy ije memã irerekre kôt amijarënh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpênhkam mã ne ikute? Bir, apÿnh irerek djãri ne iwÿr ban bõx. Nhym apÿnh me kwÿ imã akij. Nhym apÿnh itokry djãri iwÿr ban bõx. Nhym apÿnh me kwÿ ijo ajkê. Nhym apÿnh mÿjja puma djãri ikam apõx. Te apÿnh mÿjja

ikam apôx ne te irerekre ba kunĩkôt ikĩnh. Mỳkam? Bir, dja ba ba irerekre nhym Kritu arỳm imã tỳx jadjà ba arỳm itỳx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar:

¹¹ Ije amimex kôt ar amã amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Mỳkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ã ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhym 'ã ujarēnh tē? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kôt amijarē. Ba amimex kôt amijarēn kute ibēn kati pyrāk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhym gwaj bamã 'ã ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amã amijarēnh kêt. Ar akam me'õ ar ta arĩk amijo 'êx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarēnh ar iba, anhỳr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kêtumrēx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhym be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarēnh ar iba.

¹² Amrēbê ne ba arek akrànãmã ar akam mỳjja pumũnh kêt nhipêxo iba. Ne apỹnh me punu djãri meo mex gar omũn arỳm Kritu raxmã akato. Ba ar akam mỳjja rũnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mỳjja nhipêxja pumũ. Nã gãm ar amrēbê ã amim ane. Mỳkam ne gar jakam arỳm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³ Mÿkam ne gar jakam arÿm amã ikĩnh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nãm kum me wãbit kĩnh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wãbit kĩnh. Kum apÿnh kôt me ar aben pydjio ba djari wãbit kĩnh ne arÿm àpênh pãnh mebê pi'ók kaprĩ jamÿ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kĩnh? Kati. Imã ar gadjwÿ kĩnh. Imã ar akĩho aben pyræk. Kwãrik wãnh gar ikam angryk kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itëmmã. Arÿm ne ba ar akam tën ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itëmmã. Dja ba ar akam tën bôx ne ajte idjapênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ byr kêt. Djãm ar anhõ mÿjja ne ba abej ne ar akam itëmmã? Kati. Imã ar anhõ mÿjja prãm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmã ne ba ar akam itëmmã. Ja ne ba imã kĩnh. Djãm me kra ne kute bãm kadjy mÿjjao atom ne adjwÿr? Kati. Bãm ne kute kra kadjy mÿjjao atom.

¹⁵ Ba ije ar abãm pyræk dja ba ar akadjy apê:n prĩne ibê inhĩ kato. Ne kam ikaprĩ kêt. Ikĩnhbit. Ar ga dja gar te amã ikĩnh ngrire. Ba dja ba kãjmã imã ar akĩnh kamênh tën mã ar akadjy apê. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjapênh pãnh ije ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêtja ma. Nhym be, ar akam me'õ arĩk ar amã,

—Djãm me kum prãmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arĩk ar amã 'êx ne ar anoo akno. Nãm arÿm ar anhõ pi'ók kaprĩo aminhõ, anhÿro ba.

¹⁷ Be, amrêbê ba ar awÿr ar ja jano nhym ar awÿr bôx. Ne kam arÿm ar abê pi'ók kaprĩ byn arÿm imã

o bôx. Djãm kam ne ba arÿm o aminhõ? Kati. ¹⁸ Nã bãm ar ajã Xitumã karõ. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkôt ano nhym ikabên kôt ar arÿm ar awÿr tẽn bôx. Djãm Xitu kute ar anhõ pi'ôk kaprïo aminhõ? Djã ne atemã ibê kabên djin atemã ibê amijo tẽ? Kati. Ar ije imrãnh katàto aben pyræk gar arÿm ama.

¹⁹ Ar akwÿ ne gar aje abenmã kum,

—Be, Paur ar mrãmri gwaj bajo ajkẽ. Ga, ar kute aminêje gwaj bamã amijã àprãrja ma, ane. Djã ne bar ar ajõo ajkẽ got bar ar amã amijã aprã? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrẽx ne ar amã amijarẽ nhym Metïndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere àpnhïre ar, djãm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amã arẽnh gar aje Kritu mar raxmã. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imã ar ajaxwe kêt prãm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bôx. Ar amã ne ba ikabên mexobit ikabên prãm. Ikabên ja ne gar amã kïnh. Ne ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibẽn tÿx ne. Ar amã ibẽn tÿx karõ ba amikukãm pi'ôkkam ar amã ikabên. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prãm ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibẽn tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhõ mÿjja'ã angryk prãm nàr ren ar aje abenkam adjàkré prãm ba ren ar amã ibẽn tÿx ne. Nàr ga ren ar abenmã adjàkjêr prãm nàr ren abenã akabên punu ba ren ar amã ibẽn tÿx ne. Nàr ren ar aje aben kàxã abenbê aben kuré prãm nàr ren abên kati prãm nàr ren abenmã adjàkjêro abikarêr prãm ba ren ar amã ibẽn tÿx ne. Ar awÿr ibôx gar

akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ōkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwỳ ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwỳ ar aprō djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwỳ amjēn djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwỳ aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwỳ ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwỳnh'yr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'ōkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhym ren Metīndjwỳnh ar akam imā irerek jadjà ba ren ar akrāptīkam imỳr rax. Ar akam imỳr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

13

Kute me kwỳbē axwe pyma.

¹ Jakam ba arỳm ar awỳr itēmmā. Arỳm ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwỳnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjēkēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me arỳm kuma.

Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man arỳm abenmā kum,

‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx', ane.

Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwỳnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama. ²Be, ōbē ne ba ar awỳr bōx. Ne kam ajte ar awỳr bōx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba

ajte ar akàxã pi'ôkkam ar abê uma. Ja dja gar amijã aman ikabên mar pydji. Amrêbê ar akwý ajaxwe jabej nàr ajbir ar akwýdjwý axwe jabej djãm ije ar amã iprĩmã? Kati. Dja ba bôx ne ar amã iprĩ kêt ne tu itýx.

³ Gar akwý ijã,

—Goja mrãmri Paur Kritu kabêno kabênkumrêx jabej bar goja kabênkumrêxmã ikato, anhÿro aba. Ar aje ijã anhÿrkam dja ba bôx ne itýx. Djãm Kritu ar akam àpênhkam rerekre? Kati. Ar akam tÿ:xi.

⁴ Mrãmri me kute píte'y'lã nhôrkam memã amijo rerekre. Nãm te memã amijo rerekren jakam Metĩndjwýnh 'itýxkôt tĩn ne ar ba. Ar badjwý ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kôt itĩn ne ar iban Metĩndjwýnh 'itýxo ar akam itĩn ne ar iba.

⁵ Djãm bajbit ne gar aje imexkôt imã akatormã? Ar gadjwý dja gar amima:ro tẽn amim akatorkumrêx ne amim,

—Djãm mrãmri ije tu amim Kritu markumrêx? ane. Dja ga ã amikukjêro anen kam mrãmri ar aje tu amim markumrêx jabej amim,

—Nà ije mrãmri tu amim Kritu markumrêx, anen kam arÿm ja markumrêx. Aje tu amim markumrêxja markumrêx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrãmri ar akam ÿrkumrêx. Djãm ar aje amikam ja mar kêt? Nàr kon, ar ajô ga mrãmri amijo ajêx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrãmri ar akam ÿr kêt.

⁶ Dja gar amiman arÿm ar badjwý ar iman amim,

—Mrãmri ne Paur ar kute Kritu markumrêx, ane. Ar aje amim ja jarênh ne ba kam ama.

7 Jakam ne bar Metīndjwŷnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kēt, ane. Mŷj kadjy dja gar ajaxwe kēt? Djām me kute ar akōt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba”, anhŷr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijêx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwŷnhmā a'uw.

8 Djām bar Metīndjwŷnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arŷm kabēn katāt kēt? Kati. Metīndjwŷnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kōtbit amijo iba prām kumrēx. Nhym kam me arŷm ar ikōt Metīndjwŷnh kabēn katāt kumrēxmā kato.

9 Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwŷnh kabēn kōt katāt ar amijo aban arŷm atŷx. Kōt atŷxkam ar ikīnh kumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnh kumrēx.

10 Mŷj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awŷr bōx ne ren ar amā ibēn tŷx. Bēnjadjwŷr djwŷnh kute ijā rax mēnh kōt ba ren ar amā ibēn tŷx. Ar amā ibēn tŷx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arŷm mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēho ino rer.

11 Akmere āpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwŷnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikōt ar akabēn

ne abenmã akabên mexo akabên. Dja gar amijo ane nhym Metĩndjwýnh arým ar amẽ amijo kajkep. Kubê ne me kum aben jabê djà krô krax. Kubê ne me umar mex djà krô krax. Tãm gêdja ar amẽ amijo kajkep.

¹² Dja gar amã aben jabêo amirĩt kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrẽ jakam Jeju nhõ me ja kunĩ ne me amũ ar amã kabên mex jarẽ.

¹⁴ Gê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩn* ar ajo ba. Gê Metĩndjwýnh kum ar akunĩ jabên ar ajo ba. Gê Metĩndjwýnh Karõ ar akunĩ mẽ amijo kajkep ne ar ajo ba. Tãm ne ja.

* **13:14** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560